

Høgskolen i **Hedmark**

Campus Elverum
Avdeling for Folkehelsefagene

Thomas Schultz Finberg

Bacheloroppgave

Motoriske ferdigheter og mobbing hos elever i kroppsøvingsfaget

Motor skills and bullying among pupils in physical education

Bachelor Faglærer kroppsøving og idrettsfag

2016

Samtykker til utlån hos høgskolebiblioteket JA X NEI

Samtykker til tilgjengeliggjøring i digitalt arkiv Brage JA X NEI

Forord

Etter tre lærerike og spennende år i studie Bachelor Faglærer kroppsøving og idrettsfag på Høgskolen i Hedmark Campus Elverum, så nærmer det seg nå slutten med denne fordypningsoppgaven. Det har vært tre utfordrende år med mye læring av nye kunnskaper og erfaringen både teoretisk på skolen, men også som praktiker i de skolene jeg har vært i praksis. I studiet har jeg lært om mange forskjellige temaer, og mobbing var ett av disse temaene. Ut ifra tidligere erfaring med mobbing som jeg har hatt i skolen selv og viktigheten av å forstå og bekjempe mobbing i dagens samfunn, falt valget å skrive om mobbing.

Jeg vil også benytte anledningen til å takke min kjæreste, familie, venner, lærere og medstudenter for all støtte og tilbakemeldinger gjennom disse tre årene og gjennom denne oppgaven. Vil også takke min veileder Irina Burchard Erdvik for hennes innsats og all hjelp gjennom denne oppgaven. Disse menneskene har gjort at denne prosessen har vært overkommelig og en lærerik opplevelse.

Elverum – 29. april 2016

Thomas Schultz Finberg

Sammendrag

Forfatter

Thomas Schultz Finberg, Bachelor Faglærer kroppsøving og idrettsfag, 2013-2016.
Høgskolen i Hedmark, avdeling for folkehelsefag, Elverum.

Oppgavens tittel

Motoriske ferdigheter og mobbing hos elever i kroppsøvingsfaget.

Problemstilling

Har elever med svake motoriske ferdigheter større risiko for å bli offer for mobbing i og utenfor kroppsøvingstimene?

Teori

Definisjonen på mobbing, mobbing i kroppsøvingstimene og forebygge mobbing. Samt belyse motoriske ferdigheter og motoriske ferdigheter hos barn og unge.

Metode

Litteraturstudie.

Resultat

Totalt ble fire studier inkludert i analyseprosessen. Samtlige av studiene er utført som kvalitative undersøkelser med spørreskjema hvor de ut ifra dette ser på sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og mobbing. Ett av studiene brukte også en intervjuprosess.

Konklusjon

Studiene fant en sammenheng mellom svake motoriske ferdigheter og økt risiko for å bli mobbet. Samtidig må det utføres mer forskning på område og i forhold til kroppsøvingsfaget for å kunne bekrefte sammenhengen grundigere.

Nøkkelord

Motoriske ferdigheter, mobbing, barn og unge, skolen, kroppsøving.

Innhold

1.0 Innledning.....	5
1.1 Problemstilling.....	5
1.2 Begrunnelse av valgt problemstilling.....	6
1.3 Oppgavens oppsett.....	6
2.0 Teori.....	7
2.1 Definisjonen på mobbing.....	7
2.1.1 Mobbing i kroppsøvfingsfaget.....	8
2.1.2 Forebygge mobbing.....	8
2.2 Motoriske ferdigheter.....	10
2.2.1 Motoriske ferdigheter hos barn og unge.....	11
3.0 Metode.....	12
3.1 Litteraturstudie.....	13
3.2 Kildekritikk.....	14
3.3 Litteratursøk.....	15
3.4 Inklusjons- og eksklusjonskriterier.....	17
4.0 Resultater.....	18
4.1 Artikkel 1.....	18
4.2 Artikkel 2.....	19
4.3 Artikkel 3.....	20
4.4 Artikkel 4.....	21
5.0 Diskusjon.....	22
5.1 Mulig bias.....	23
5.2 Motoriske ferdigheter og mobbing.....	25
5.3 Motoriske ferdigheter og sosiale ferdigheter.....	26
5.4 Humoristiske stiler og mobbing.....	28
5.5 Forebygge mobbing.....	29
5.6 Styrker og svakheter.....	30
6.0 Konklusjon.....	32
Litteraturliste.....	34

1.0 Innledning

Mobbing er ikke bare et problem i skolen, men også et stort problem i samfunnet og i arbeidslivet (Sandsleth, 2007). Som voksent menneske kan en ha egne erfaringer med mobbing, både gode og dårlige erfaringer og minner. Med disse erfaringen og minnene, og ved å utdanne seg til å bli lærer, kan man komme til å kunne forandre barn og unges nåtid og fremtid. Som Sandsleth også sier om skolens rolle i forhold til mobbing; «skolen er en spesielt viktig arena i arbeidet mot mobbing. Her skal barn og unge rustes for fremtiden og bli dugelige mennesker med kompetanse til å omgås hverandre på en god måte» (2007, s. 14). Skolen er dermed en viktig brikke i det å forebygge og bekjempe mobbing. Dette er ikke en lett oppgave, men en svært alvorlig og viktig oppgave. Kroppsøvfingsfaget er en arena der mobbing kan forebygges. Kroppsøvfingsfaget kan forebygge mobbing ved å skape gode holdninger blant elevene, fremme fair play og respekt for hverandre som medmennesker, det å samarbeide med andre og skape et miljø der forskjeller aksepteres. Som formålet med faget også sier “Det sosiale aspektet ved fysisk aktivitet gjer kroppsøvinga til ein viktig arena for å fremje fair play og respekt for kvarandre” (Udir, 2015).

1.1 Problemstilling

Mobbing i kroppsøvingstimene har jeg ikke funnet noen konkrete tall på, og det er heller ikke veldig mye forskning knyttet til dette som det har blitt registrert. Det er derimot noe forskning på hva som kan forårsake mobbing i kroppsøvingstimene eller i skolen generelt, og andre faktorer som spiller inn akkurat rundt dette. I utgangspunktet ville jeg se på dette med mobbing i kroppsøvingstimene, men siden det var så lite forskning rundt dette måtte det gjøres endringer i vinklingen om hva jeg ville undersøke. Fokuset ble derfor flyttet til årsaker eller faktorer som spiller inn på risikoen for å bli mobbet. Hvilken rolle kroppsøvfingsfaget kan spille inn for å forebygge mobbing var også interessant, men ikke en del av selve

problemstillingen. En faktor som står i fokus er motoriske ferdigheter. Problemstillingen ble til slutt utformet slik:

Har elever med svake motoriske ferdigheter større risiko for å bli offer for mobbing i og utenfor kroppsøvingstimene?

1.2 Begrunnelse av valgt problemstilling

På grunn av at mobbing virker å være et problem både i skolen og i samfunnet, så ville jeg fokusere på mobbing. Valget falt også på mobbing på grunn av min egen forhistorie om mobbing, og at jeg som lærerstudent setter forebyggingen og arbeidet mot mobbing veldig høyt. Dette på grunn av min holdning om at barn og unge skal ha en trygg og god skolegang og oppvekst. Siden jeg utdanner meg til å bli kroppsøvlingslærer, er jeg også opptatt av barns ferdigheter generelt og spesifikt motoriske ferdigheter. Ut ifra dette ville jeg utforske om det var noe spesifikt hos barn som gjorde at de kunne ha større risiko for å bli mobbet enn andre barn. Valget falt da å se på sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og mobbing, på grunn av at dette er noe jeg brenner for og ville tilegne meg mer kunnskap om. Det tror jeg også vil hjelpe meg i min fremtid som kroppsøvlingslærer, hvor slik kunnskap kan bli viktig for å forstå og forebygge mobbing i skolen, men også i kroppsøvingstimene.

1.3 Oppgavens oppsett

Denne oppgaven er delt opp i flere kapitler. I alt er det seks kapitler som er innledning, teoridel, metodedel, resultatdel og diskusjon og konklusjon til slutt. Hvert kapittel har hvert sitt mål for oppgaven. Teoridelen kommer først og skal være teorigrunlaget for oppgaven. Metodekapittelet skal beskrive prosessen av hvordan artiklene er funnet og på hvilke kriterier de er valgt ut av. Resultatkapittelet skal ta for seg resultatene av forskningsartiklene, og til

slutt i diskusjonskapittelet vil funnene av forskningsartiklene bli drøftet i tråd med teorien, og ut ifra dette vil det bli en konklusjon av diskusjonskapittelet.

2.0 Teori

For å kunne forstå de elementære og de helt grunnleggende faktorene i problemstillingen og i forskningsartiklene, er det viktig med kunnskap rundt dette slik at man forstår

sammenhengen. Det er også viktig med tanke på å forstå hva problemstillingen faktisk tar for seg og vil finne ut av. I dette kapittelet vil det derfor bli redegjort for de viktige punktene i problemstillingen, i forskningsartiklene og i resultatdelen. Først vil det bli redegjort for hva mobbing defineres som, og hva motoriske ferdigheter defineres som i denne oppgaven.

Mobbing i kroppsøvfingsfaget og motoriske ferdigheter hos barn vil også bli gjort rede for. Det vil også bli skrevet teori på andre faktorer som er viktige i forhold til problemstillingen og artiklene.

2.1 Definisjonen på mobbing

I arbeidet med mobbeproblematikken, møter vi med stor sannsynlighet spørsmålene: Hva menes egentlig med mobbing, og hva er mobbing (Sandsleth, 2007)? Slike spørsmål er ikke alltid like lette å gi noen konkrete svar på. Dette på grunn av at det er uklare overganger, og i disse overgangene kan elementer som tøysing, tulling, terging og erting spille inn en rolle i den vanlige sosialiseringprosessen hos barn og unge (Sandsleth, 2007). Men i visse sammenhenger, som for eksempel ved en spørreundersøkelse, vil det være nødvendig å bruke en mest tydelig og avgrenset definisjon (Sandsleth, 2007). Mobbing kan defineres på ulike måter. Den kanskje aller mest kjente definisjonen på mobbing står Dan Olweus for. Han beskrev mobbing på følgende måte: En person er mobbet eller plaget når han eller hun,

gjentatte ganger over en viss tid, blir utsatt for negative handlinger fra en eller flere andre personer (Olweus, 1992).

En annen lignende definisjon som Erling Roland bruker defineres slik:

Med mobbing eller plaging forstår vi psykisk og/eller fysisk vold rettet mot et offer, utført av enkeltpersoner eller grupper. Mobbing forutsetter et ujevnt styrkeforhold mellom offer og plager og at episodene gjentar seg over tid (Roland og Vaaland, 1996).

Disse definisjonene er det nærmeste en kommer noen form for offisiell definisjon av mobbing, og disse definisjonene brukes også av Barneombudet (Sandsleth, 2007).

Definisjonen til Olweus vil bli brukt i dette studiet.

2.1.1 Mobbing i kroppsøvfingsfaget

I skolen er mobbing et verdensomspennende problem (Wang & Ronald, 2012). Så mange som mellom 9% og 54% av ungdom internasjonalt rammes av mobbing (Vanderbilt & Augustyn, 2010). Kroppsøvfingsfaget er også rammet av mobbeepisoder. Faget kroppsøving er et fag med et svært sosialt, sensorisk og fysisk krevende miljø (Healy, 2014). Amerikansk forskning trekker spesielt frem elever med nedsatte funksjonsevner som mer utsatte for mobbing i kroppsøvfingstimene enn elever uten nedsatte funksjonsevner (Healy, 2014). Nedsatte funksjonsevner som Autisme, ADHD, cerebral parese, svake sosiale ferdigheter og svake motoriske ferdigheter (Healy, 2014). Ved et slikt miljø vil dette kunne øke risikoen for mobbing av elever med nedsatt funksjonsevner (Healy, 2014).

2.1.2 Forebygge Mobbing

I arbeid mot mobbing er det tre viktige arbeidsoppgaver som prioriteres. Disse er å forebygge mobbing, å avdekke skjult mobbing og å løse mobbeepisoder (Sandsleth, 2007). I skolen er

arbeidet mot mobbing påvirket av skolens indre liv, og det er her disse tre punktene om program og tiltak mot mobbing kommer inn (Sandsleth, 2007). Et viktig argument Sandsleth (2007) nevner er at arbeidet bør fokusere mest på forebygging ut ifra at når mobbing skjer, er en på defensiven og kommer lett inn i en form for reparasjonsfase. Det Sandsleth her mener er at hvis forebygging av mobbing blir en suksess, så vil man kunne slippe en mobbehendelse og dermed vil man også kunne slippe denne reparasjonsfasen av denne eleven som har blitt utsatt for mobbing. Dette mener Sandsleth er å være på defensiven.

Et av de mest virkningsfulle forebyggende tiltakene mot mobbing er rettet mot den enkelte elev og arbeider med å bedre enkeltelevers sosiale kompetanse og ferdigheter (Sandsleth, 2007). Ved å trene og utvikle disse ferdighetene, kan dette gi stor betydning for å kunne skaffe seg venner og vedlikeholde vennskapet, men også mestre mulige forandringer i det sosiale miljøet barnet lever i (Sandsleth, 2007). Her kan det også være viktig for en lærer i skolen å kartlegge klassens sosiale miljø (Udir, 2012). Ved å trene opp den sosiale kompetansen og de sosiale ferdighetene hos elever, kan dette være med å forebygge mobbing. I boka *Tren opp motet!*, som Odd A. Brunland og Kåre T. Eikbu har skrevet, skriver disse om hvordan sosial ferdighetstrening kan være en forebyggende måte i skolen mot mobbing. Brunland & Eikbu (1992) gir en god beskrivelse av og veiledning i sosial ferdighetstrening, hvor målgruppen er elever som selv føler de lett blir oversett og eller avvist. Å trene sosiale ferdigheter må gjøres systematisk og kan være krevende, men det kan også være morsomt og spennende både for elever og instruktører (Sandsleth, 2007). Ut ifra dette kan vi forstå det som at skolen og den enkelte lærer har en viktig rolle i å forebygge mobbing, både i skolen generelt, men også i spesifikke timer i skolen.

2.2 Motoriske ferdigheter

Motoriske ferdigheter er en viktig faktor i all atferd. Omtrent alt et menneske gjør, har en motorisk komponent (Pedersen, Stalsberg & Sigmundsson, 2006). Alt fra man står opp om morgenen til vi legger oss om kvelden, det å spise maten sin uten å søle trenger en viss motorisk ferdighet, å kle på seg, vaske seg, gå til skolen, skrive, leke sisten i friminuttene og listen kunne fortsatt lenge (Pedersen et al., 2006). Ut ifra dette kan man forstå at motoriske ferdigheter er noe som er viktig for at et menneske skal fungere i hverdagen, og at motoriske ferdigheter er noe et menneske lærer seg og tar med seg gjennom livet. Denne utviklingen av motoriske ferdigheter skjer allerede fra da vi er små babyer. Men hva er egentlig motorikk, og hva defineres det som? «*Motorikk* innbefatter alle funksjoner og prosesser som er med å styre og kontrollere våre kroppslige bevegelser» sier Greta L. Jagtøien & Kolbjørn Hansen (2000, s. 53). De prosessene som er med på å påvirke motorisk utvikling er samspillet mellom kroppens ulike deler som gjør en bevegelse fysiologisk mulig, og påvirkningen fra det miljøet et barn vokser opp i (Jagtøien & Hansen, 2000). Ut ifra dette kan vi forstå motorikk som noe vi lærer oss gjennom kroppen i form av hjernen og de kroppsdelene vi har som for eksempel armer, bein, hender osv. og at motorikk utvikles gjennom det miljøet det vokser opp i. Miljøet kan være hjemme, barnehage og skole. Her utvikles motorikken i form av lek og andre aktiviteter i oppvekstmiljøet (Jagtøien & Hansen, 2000). Videre kan man dele opp motorikk i nevro-motorikk, der samspillet mellom hjernen, nervene og musklene som får i gang og styrer bevegelsene og sansemotorikk, der sanseintrykk blir mottatt og bearbeidet før vi setter i gang en bevegelse. Dette styres i nerve- og muskelsystemet (Jagtøien & Hansen, 2000).

Ved forsinket eller dårlig motorisk utvikling kan dette få konsekvenser. Årsakene kan være arvelige disposisjoner, psykiske problemer og utviklingshemning, sykdom i forbindelse med sansene eller at sansene ikke fungerer slik de skal, eller at barnet er forsinket i den motoriske utviklingen (Haug, 1994). På grunn av at fysisk, motorisk, kognitiv, emosjonell og sosial

utvikling har et gjensidig avhengighetsforhold til hverandre, kan dette resultere i at forsinket utvikling på et område kan hemme utviklingen også på et annet område. For eksempel ved forsinket motorisk utvikling, kan dette også påvirke den sosiale utviklingen til barnet (Jagtøien & Hansen, 2000). Ved et slikt tilfelle blir konsekvensene at barnet mister den sosiale treningen som er nøkkelen til å samhandle med andre barn, og at barnets selvfølelse kan bli dårlig både fordi barnet selv og andre konstaterer de motoriske vanskene (Jagtøien & Hansen, 2000). Det er viktig å presisere at i forskningsartiklene blir motoriske ferdigheter undersøkt ved hjelp av 3 hovedmomenter. Disse er motorisk smidighet, koordinasjon og ballferdigheter.

2.2.1 Motoriske ferdigheter hos barn og unge

Skolen er en viktig arena for alle barn og unge. Ikke bare skal elevene lære i form av teori, men de skal også lære og utvikle seg på et sosialt plan. Også koordinasjon og motoriske ferdighetsmønstre trekker også Yngvar Ommundsen (2013) fram som en viktig utviklingsprosess hos barn og unge i skolen. De siste årene har forskning vist at barn og unges motoriske ferdigheter er svakere enn før (Ommundsen, 2013). Studier viser at barn i grunnskolealder har svakere motoriske ferdigheter enn før. Det har også kommet frem at førskolebarn presterer dårligere enn før på øvelser som balanse og kasteferdigheter (Ommundsen, 2013). Ommundsen (2013) bekymrer seg for kroppsøvingens status i dagens skole, fordi det de siste årene har vært et høyt fokus på lese-, skrive-, og matematikkferdigheter. På grunn av dette har kroppsøvingfaget de siste årene blitt nedprioritert og fått mindre oppmerksomhet i skolen (Ommundsen, 2013). Dette kan være en medvirkende faktor for noen barn og unges dårlige utvikling av motoriske ferdigheter de siste årene. Noen har til og med uttrykt bekymring for at kroppsøvingfaget kan bli borte fra skolen (Kirk, 2010). Det kunne fått store konsekvenser for barns motoriske utvikling og

allmenndannelse (Ommundsen, 2013). Det er også viktig å nevne at man utvikler motoriske ferdigheter ved lek og aktivitet utenom skolen, men at skolen og kroppsøvningsfaget er en viktig arena for å fremme denne utviklingen (Jagtøien & Hansen, 2000). Motoriske ferdigheter gir også andre resultater enn bare at man får gode ballferdigheter, god koordinasjon og god balanse, det utvikler også bevissthet om seg selv og sin egen kropp hos barn og unge (Ommundsen, 2013). Barn og unges fysiske-motoriske ferdigheter er også viktig med tanke på personlighetsutvikling (Ommundsen, 2013). Som formålet med faget kroppsøving også sier; «Kroppsøving er eit allmenndannande fag som skal inspirere til ein fysisk aktiv livsstil og livslang bevegelsesglede» (Udir, 2015). Videre sier det også at; «Faget skal medverke til at mennesket sansar, opplever, lærer, og skapar med kroppen» (Udir, 2015). Det vil derfor ut ifra dette kunne forstås at barn og unges utvikling av fysisk-motorisk ferdigheter er viktig. Det er også viktig med tanke på barns selvopplevelse og sosiale utvikling med seg selv og andre. Kroppsøvningsfaget er en viktig arena for å fremme denne utviklingen. Dette på grunn av at i kroppsøvningsfaget får barn brukt kroppen og erfart hvordan de kan bruke egen kropp og forholde seg til andre på et sosialt plan (Ommundsen, 2013). Kroppsøvningsfaget er også viktig med tanke på barn med svake fysiske-motoriske ferdigheter, slik at disse får utviklet sine ferdigheter (Ommundsen, 2013).

3.0 Metode

«Begrepet problemstilling brukes om et spørsmål som blir stilt med et bestemt formål og på en så presis måte at det lar seg belyse gjennom bruk av metode» (Dalland, 2012). Det blir dermed viktig å finne en konkret problemstilling som lar seg besvare ved hjelp av den metoden en bruker. Metoden en velger å bruke skal følge en fastsatt vei mot et mål, slik at problemstillingen besvares. Redskapet i møte med noe vi vil undersøke og samle inn data om avhenger av metoden en bruker (Dalland, 2012). Ulike metoder kan benyttes i denne

prosessen og det er viktig å velge den metoden som gir best grunnlag for å besvare problemstillingen (Dalland, 2012). I den samfunnsvitenskapelige metodelæren, er det kvantitative og kvalitative metoder som er de to hovedtypene innenfor metode (Johannessen, Tuft & Christoffersen, 2010). De kvantitative metodene har den fordelen at den gir data i form av målbare enheter, mens de kvalitative metodene tar sikte på å fange opp mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste eller måle (Dalland, 2012).

3.1 Litteraturstudie

I en bacheloroppgave kan ulike metoder og fremgangsmåter benyttes for å komme frem til et sluttresultat og sluttprodukt. Denne bacheloroppgaven er skrevet som en litteraturstudie. Hovedgrunnen til at denne bacheloroppgaven er skrevet som en litteraturstudie, er fordi det er pålagt at det brukes litteraturstudie. I litteraturstudie må man søke seg frem til forskningsartikler og studier som allerede er skrevet og bruke disse for å tilegne seg kunnskap og informasjon om det man forsker på. Ut ifra denne informasjonen og kunnskapen man tilegner seg, så kan dette brukes til å drøfte rundt problemstillingen i det man ønsker å forske på (Dalland, 2012).

En litteraturstudie kan skilles mellom to typer, nemlig tradisjonelle og systematiske litteraturstudier (Jesson, Matheson & Lacey, 2011). Det som skiller disse to typene, er at tradisjonell litteraturstudie tar for seg et tema der hensikten er å skaffe seg forståelse og oversikt over dette temaet, men det er ingen definert prosess i forhold til fremgangsmåten for å skaffe seg forståelsen og oversikten (Jesson et al., 2011). I systematiske litteraturstudier derimot er fokuset mer innsnevret og det er viktig med en smal og konkret problemstilling. Prosessen for hvordan man når dette målet skal også beskrives og forklares grundig (Jesson et al., 2011). Ut ifra forskjellene mellom disse to typene, vil dette litteraturstudie være forsøkt utformet som systematisk litteraturstudie hvor prosessen blir grundig beskrevet og begrunnet.

En litteraturstudie innebærer ikke bare det å søke ny kunnskap i forhold til en mulig problemstilling som er skapt, men også det å utvikle sin egen profesjonalitet i forhold til den virksomheten som en enten er i nå eller som en skal jobbe i seinere. Det er også viktig å utvikle egenskaper som å søke, tilegne seg og vurdere kunnskap på et vitenskapelig nivå (Axelsson, 2012). En litteraturstudie har både fordeler og ulemper ved seg. Fordelen med litteraturstudie er at mengden data som er tilgjengelig er stor. Det er heller ikke tids- og ressurskrevende å søke etter den dataen som man ønsker å finne frem til og bruke (Jesson et al., 2011). På grunn av denne store mengden data som er tilgjengelig, er muligheten stor for å søke seg frem og finne flere ulike studier over det aktuelle problemområdet en skriver eller forsker om. Viktigheten av hvordan man skal søke seg frem for å finne de aktuelle dataene er stor. Det å ha satt seg godt inn i fagområdet er en stor faktor for kunnskapen om hvilke søkeord en bør bruke for å finne frem til de aktuelle dataene (Jesson et al., 2011). En ulempe med litteraturstudie er at man for eksempel ikke kan gå ut å observere en kroppsøvingstime eller intervju elever/lærere i skolen. I stedetfor er man låst til å bruke den litteraturen og forskningen som allerede finnes. På grunn av dette kan det være vanskelig å få vinklet problemstillingen innenfor et spesielt tema dit man ønsker det (Jesson et al., 2011).

3.2 Kildekritikk

Når man skriver ved hjelp av litteraturstudie, er det viktig å være kritisk til den litteraturen og forskningen man finner og om den er relevant for oppgaven (Dalland, 2012). Kildekritikk skal vise at man er i stand til å se kritisk til det kildematerialet man bruker i oppgaven, og hvilke kriterier man har stilt og benyttet under utvelgelsen av kildene (Dalland, 2012). Et ord som dukker opp her er reliabilitet. Reliabilitet er på forskningspråket pålitelighet (Johannesen et al., 2010). Reliabilitet sier noe om nøyaktigheten av undersøkelsens data, hvilke data som brukes, den måten dataene samles inn på, og hvordan dataene bearbeides (Johannesen et al., 2010). Reliabilitet blir dermed viktig i forhold til den forskningen en har tenkt til å bruke, og

om denne forskningen er pålitelig og kan brukes i oppgaven. Et annet ord som er viktig å bemerke seg i slike prosesser er validitet, som sier noe om dataens relevans. Det er ikke bare viktig at dataene pålitelige, men de må også være relevante i forhold til det man forsker på og skriver om (Johannesen et al., 2010). Relasjonen mellom det som en undersøger og de konkrete dataene blir viktige å se på. For at påliteligheten i dataene som skulle samles inn opprettholdes, måtte det settes noen krav til forskningsartiklene. For å sikre nyere forskning satte jeg en tidsgrense på ti år. Dette på grunn av at forskningen i oppgaven skulle være i så nyere tid som mulig, slik at det er så relevant som mulig for dagens skole i 2016. Av de artiklene som er på engelsk, så har disse blitt lest nøye og grundig for å ikke eller finne feil i oversettelser og betydningen av dem faglig. For at forskningsartiklene skulle være gyldige, måtte disse være fagfelleverderte. Det vil si at de er vurdert og godkjent av eksperter på sitt respektive fagområde (Dalland, 2012).

3.3 Litteratursøk

Litteratursøket er en viktig prosess for å finne den litteraturen som skal danne grunnlaget for problemstillingen. Når det skal søkes etter litteratur på nettet, er det viktig å ha satt seg noen kriterier for den litteraturen man skal søke etter, slik at søket blir begrenset (Dalland, 2012). Det er også viktig å begrunne hvorfor og hvordan litteraturen har blitt valgt ut.

Søkeprosessen for å finne fram til litteratur var både en krevende, men samtidig en forholdsvis enkel prosess. I begynnelsen ble det søkt på norsk, men siden det var relativt få eller ingen forskningsartikler som var knyttet til det jeg var ute etter, måtte søkespråket byttes til engelsk. Når søket ble gjennomført på engelsk, ble antall forskningsartikler økt med ganske stor margin. I forhold til relevans for problemstillingen ble antall artikler økt også her betraktelig. Ord som ble brukt under søkeprosessen på norsk var kroppsøving, mobbing og motoriske ferdigheter. På engelsk ble disse oversatt til physical education, bullying og motor

skills. Søket som ble utført ble utført ved at jeg skrev «bullying physical education». På dette søket ble treffet på antall artikler ganske stort, men så ble årstallet justert fra 2006-2016. Dette på grunn av at jeg hadde satt en tidsgrense på ti år som kriteriet, for at forskningen skulle være i så nyere tid som mulig. Da ble antall forskningsartikler redusert når årstallet ble justert, men ikke veldig mye. Treffet jeg fikk var på 13 500 etter å ha justert årsperioden. Dette er et veldig stort tall og det er vanskelig å skaffe seg oversikt og kunne se igjennom alle artiklene når antallet er så stort. Derfor utvidet jeg på søkeordene og søkte på «bullying, motor skills, physical education og hadde årsperiode fra 2006-2016. Da ble antall artikler redusert kraftig.

Tabell 1. Oversikt over søkeprosessen.

Søk nummer	Database	Søkeord	Treff	Leste abstrakt	Utvalgte artikler
1	Oria	Mobbing, kroppsøving	7	1	0
2	Google Scholar	Mobbing, kroppsøving	316	4	0
3	Google Scholar	Bullying, physical education	13 500	1	1
4	Google Scholar	Bullying, motor skills, physical education	3630	8	4

Søkeprosessen hadde flere faser. Første fase bestod av at søket ble gjort elektronisk på Oria og deretter på Google Scholar. I fase 2 ble artiklene lest og plukket ut ifra problemstillingen. Så kunne jeg bruke den første artikkelen for å finne flere innenfor det samme temaet som den artikkelen jeg hadde godkjent ved å trykke «Beslektede artikler» under artikkelen i Google Scholar. Ved å trykke på denne kom det opp flere artikler relatert til den artikkelen jeg hadde godkjent og til det temaet problemstillingen handlet om. Dermed kunne jeg finne artikler kun relatert til den artikkelen jeg hadde godkjent. På denne måten ble oversikten over artikler bedre og antall artikler om mitt tema økte, og det ble lett å velge ut de artiklene som passet til min problemstilling.

3.4 Inklusjons- og eksklusjonskriterier

For at artiklene i søkeprosessen skal være relevante i forhold til problemstillingen, så er det viktig å ha satt seg noen kriterier for hvilke artikler som kan inkluderes og hvem som skal utelukkes. Inklusjonskriteriene som ble satt var (1) artiklene måtte ta for seg mobbing opp mot motoriske ferdigheter. Kroppsøving skulle også være en medvirkende faktor, (2) artiklene skulle være innenfor 2006-2016 årsperioden, (3) artiklene måtte ha en klar definisjon på hva de så på som mobbing og hvordan de valgte å definere motoriske ferdigheter i sin respektive forskning.

Eksklusjonskriterier som ble bruk var (1) hvis artiklene handlet om mobbing, men ikke opp mot motoriske ferdigheter, (2) hvis artiklene var eldre enn fra 2006, (3) artikler uten en klar definisjon på mobbing og fysisk motoriske ferdigheter i sine respektive artikler.

4.0 Resultater

Her vil resultatene av artiklene presenteres. Dette er etter litteratursøk og søkeprosessen, og inklusjons- og eksklusjonsprosessen. Hver artikkel blir presentert hver for seg og gått igjennom i form av bakgrunn, metode og forskernes funn.

4.1 Artikkel 1

Bejerot, S., Edgar, J., & Humble, M. (2011). Poor performance in physical education – a risk factor for bully victimization. A case-control study. *Acta Paediatrica*, 100(3), 413-419.

Bakgrunn

Bakgrunnen for denne undersøkelsen var at Bejerot et al., (2011) ønsket å se om dårlig ytelse i kroppsøving kunne resultere i å bli mobbet. Det ses også på om elever med ASD eller ASF (Autismespekterforstyrrelse) og ADHD (Attention Deficit/Hyperactivity Disorder) har større risiko for å bli mobbet på grunn av at de kan ha dårligere fysisk motoriske ferdigheter enn elever uten disse diagnosene. Studiet tar også for seg elever uten disse diagnosene.

Metode

Undersøkelsen ble gjennomført ved at det først måtte svares på en spørreundersøkelse på nett. Spørreundersøkelsen foregikk på internett og den foregikk anonymt. Hvis man oppfylte inklusjonskriteriene, gikk man videre til en kort medisinsk undersøkelse. Det var 69 personer som deltok i denne undersøkelsen, men kun 44 hadde medisinsk undersøkelse. Deltakerne i undersøkelsen var universitetsstudenter fra tre ulike studiesteder i Sverige. De ble informert om undersøkelsen ved hjelp av annonser på universitets oppslagstavler.

Resultat

Resultatene viste at ved under gjennomsnittlig ytelse i kroppsøving, sammenlignet med gjennomsnittet eller normal, var det en risiko for å bli mobbet på skolen. De som rapporterte under gjennomsnittet ytelse i kroppsøving, var 57% mobbeofre, i forhold til 26% blant de som rapporterte over gjennomsnittet ytelse. Det var også en sterk sammenheng mellom dårlig ytelse i kroppsøving og en lengre varighet av mobbingen, og mellom dårlig ytelse i kroppsøving og frekvensen av å bli mobbet. Under gjennomsnittlig ytelse i kroppsøving ble definert som at deltakerne hadde dårlige karakterer eller at de selv følte seg dårlige i kroppsøving.

4.2 Artikkel 2

Bejerot, S., Plenty, S., Humble, A., & Humble, M. (2013). Poor motor skills: A risk marker for bully victimization. *Aggressive Behavior*, 39(6), 453-461.

Bakgrunn

Bejerot, Plenty, Humble & Humble ville undersøke (a) i en ikke-klinisk populasjon, om grovmotoriske ferdigheter vurdert ut ifra eget ståsted i barndommen er forbundet med at man kan bli en mobber eller et mobbeoffer og (b) vurdere effekten av grovmotoriske ferdigheter og sannsynligheten for mobbing når innflytelse av andre kjente risikofaktorer er tatt hensyn til. De laget også en hypotese om at svake grovmotoriske ferdigheter ville forutsi at man ble mobbet, selv etter å ha tatt høyde for andre kjente risikofaktorer.

Metode

Metoden brukt i denne undersøkelsen var spørreskjema. Totalt deltok 2 730 personer mellom aldersgruppen 18-75 år i denne undersøkelsen, der 2161 var kvinner og 439 var menn. Undersøkelsen foregikk i årsperioden september 2007 til februar 2012. Dette foregikk i

Sverige. Det ble også brukt en serie kji-kvadrat analyser for å undersøke forekomsten av mobbing og svake grovmotoriske ferdigheter. En Spearmans rank korrelasjon ble også brukt for å undersøke sammenhengen mellom varigheten på mobbingen og ordens mål på motoriske ferdigheter.

Resultat

Resultatene viste at de med svake motoriske ferdigheter, var 48,5% ofre for mobbing, sammenlignet med 25,2% av deltakerne med minst gjennomsnittlig motoriske ferdigheter. Denne sammenhengen var enda mer synlig hos menn enn kvinner. Det ble observert en svak positiv korrelasjon mellom varigheten av mobbingen og svake motoriske ferdigheter. Det ble også registrert så høye tall som 86,2% når det kom til de som var mobbere eller hadde mobbet, og som hadde gjennomsnittlige eller bedre motoriske ferdigheter.

4.3 Artikkel 3

Bejerot, S. & Humble, M. (2013). Childhood clumsiness and peer victimization: a case-control study of psychiatric patients. *BMC Psychiatry*. 13(68), 1-9.

Bakgrunn

Bakgrunnen for denne undersøkelsen var at det har blitt godt dokumentert og rapportert sammenhengen mellom svake motoriske ferdigheter og sosiale ferdigheter, og at disse to sammenhengende kan gi større risiko for å bli utsatt for mobbing i barneårene, men det er blitt lite undersøkt om dette også skjer blant psykiatriske populasjoner. Derfor ville de undersøke dette i psykiatriske populasjoner ved å se på deres barneår og om de var utsatt for å være mobbeofre.

Metode

I alt var 277 pasienter (133 menn og 144 kvinner) med i denne undersøkelsen. Disse ble undersøkt for ADHD eller ASD i voksen alder, og disse ble intervjuet om barndommen og om de var utsatte som mobbeofre som barn, og de ble også undersøkt for deres motoriske ferdigheter. Foreldrene til disse pasientene gjennomførte også et spørreskjema om problemer i barndommen. Det ble brukt et validert spørreskjema med 181 uttalelser som dekket ulike symptomer i barndommen gjennom åtte forskjellige domener, der den ene var rettet mot motoriske ferdigheter. Det ble også brukt regresjonsmodeller til å evaluere forholdet mellom motoriske ferdigheter og risiko og varigheten i å være et offer for mobbing, disse ble justert for kjønn og diagnose.

Resultater

Resultatene viste at ofrene i denne undersøkelsen ble kategorisert som mer klønete og svake fysisk motoriske enn de som ikke var ofre i barndommen. En kunne se at det med sannsynlighet kunne være en sammenheng mellom svake grovmotoriske ferdigheter i barndommen og det å være et mobbeoffer. Andre faktorer som var forventet å være assosiert med det å være et offer ble ikke funnet i denne utvalgte gruppen. Man konkluderte med at svake grovmotoriske ferdigheter utgjør en sterk og uavhengig risikofaktor for å bli et mobbeoffer i barndommen, uavhengig av kjønn, psykisk helsevern i barndommen og diagnose.

4.4 Artikkel 4

Plenty, S., Bejerot, S. & Eriksson, K. (2014). Humor style and motor skills: Understanding vulnerability to bullying. 10(3), 480-491.

Bakgrunn

Hensikten med denne undersøkelsen var å se om humoristiske stiler og motoriske ferdigheter kan gi større sårbarhet for å bli mobbet. Undersøkelsen tar utgangspunkt i nyere forskning, som viser at de med dårlige motoriske ferdigheter har en større risiko for å bli mobbet.

Metode

Deltakerne bestod av 729 svenske helsearbeidere som i 2011 deltok på en en-dags kurs. Det endelige utvalget med komplette data ble tilslutt 498 kvinner og 97 menn. Aldersspredningen i denne undersøkelsen gikk fra 18 til 69 år. I løpet av dagen ble det gitt ut spørreskjemaer og deltakerne ble invitert til å delta anonymt.

Resultater

Resultatene viste at det var en sammenheng mellom svake motoriske ferdigheter, større selvødeleggende humor og aggressiv humor og det å kunne bli utsatt for mobbing. Det ble også funnet en liten assosiasjon mellom selvforsterkende og aggressiv humor og det å bli mobbet.

5.0 Diskusjon

Hensikten og målet med denne studien var å undersøke sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og mobbing i og utenfor kroppsøvingstimene. Deltakerne i artiklene brukt i denne studien handler om elever, psykiatriske pasienter og mennesker som jobber innenfor helsesektoren. Grunnen til at deltakerne i artiklene er så ulike er fordi de tar for seg forskjellige aldersgrupper, men videre spør undersøkelsene de voksne om deres motoriske ferdigheter i barndommen og deres erfaring med mobbing. Det var også muligheter for at andre faktorer kunne ha noe å si på risikoen for å bli mobbet i skolen. I alt ble det funnet fire artikler som kunne være med å gi støtte og gi svar på det studie ønsker å belyse. Disse fire

artiklene tar for seg sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og mobbing. I tillegg er artikkel 1 spesielt opptatt av om dårlig ytelse i kroppsøvningsfaget også stiller en større risiko for å bli mobbet. Denne artikkelen er selve hovedartikkel i denne studien, da den tar for seg både sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og mobbing, men også i forhold til kroppsøving. I artikkel 3 er det et stort fokus på de med ADHD og ASD, og det kommer heller ikke noe spesielt om kroppsøvningsfaget. Men på grunn av de med ADHD og ASD er nevnt i blant annet artikkel 1, så kan dette indikere at de med ADHD og ASD har en rolle i forhold til motoriske ferdigheter og mobbing. Andre faktorer som også blir nevnt i artiklene er faktorer som sosiale ferdigheter, diagnoser som ADHD og ASD og om ulike stiler innen humor sammenhengende med motoriske ferdigheter kan ha noe å si på risikoen for å bli mobbet. I disse fire artiklene er det forskjeller mellom hverandre og det kan også være svakheter som kan føre til det vi kaller for mulige bias. Det vil derfor i dette kapittelet ta for seg nettopp dette med mulige bias. Deretter vil funnene i artiklene drøftes opp mot problemstillingen og om funnene vil være med på å gi svar på problemstillingen. Det må tas hensyn til de forskjellige funnene som er funnet i artiklene og studiene, og dette må gjøres i forbindelse med motoriske ferdigheter og andre faktorer som knyttes til mobbing og hvilket forhold disse har mellom seg. Det blir derfor viktig å se på sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og hvilke sekundærfaktorer enten svake eller gjennomsnittlige motoriske ferdigheter kan gi. Til slutt i kapittelet vil det bli en vurdering av denne studiens styrker og svakheter.

5.1 Mulig Bias

Det er flere svakheter og forskjeller i de utvalgte studiene som det er viktig å ta for seg. For eksempel tar de fleste studiene i bruk spørreskjemaer. Det er både fordeler og ulemper ved bruk av spørreskjema. Fordelene er at ved bruk av spørreskjema brukes faste spørsmål og

svaralternativer. Ved hjelp av dette kan en se på likheter og variasjoner i måten respondenter svarer på. Det gis også mulighet for å generalisere resultater ut ifra en bestemt populasjon, det å samle inn data fra mange individer på kort tid og ved hjelp av statistiske analyser kan man undersøke sammenhenger mellom fenomener (Johannessen et al., 2010). Ulemper ved bruk av spørreskjemaer er at noen vil kanskje mene at dataene som samles inn ikke kan regnes som pålitelige (Johannessen et al., 2010). Johannessen et al. (2010) nevner også at de spørsmålene respondentene skal ta utgangspunkt i, kan tolkes på forskjellige måter av dem som svarer på skjemaet. Blant annet studiet til Bejerot et al. (2013) tar i bruk spørreskjema. Dette spørreskjemaet var også anonymt og det ble brukt spørsmål med konkrete svaralternativer. Ved at det brukes svaralternativer kan spørreskjemaet være meget strukturert og den betegnes da som prekodet eller et strukturert spørreskjema (Johannessen et al., 2010).

Mens tre av studien tar for seg en kvantitativ tilnærming ved bruk av spørreskjemaer, så tar det ene studie for seg undersøkelsen ved hjelp av intervju. Det er viktig å nevne at denne studien bruker både intervju og spørreskjema gjennom sin studie. Det er også viktig å presisere at spørreskjemaet ble brukt i forkant av intervjuene. Til en slik undersøkelse brukes det som på fagspråket kalles et strategisk utvalg, og dette gjøres ved at forskeren først må tenke igjennom hvilken målgruppe som må delta for at de nødvendige dataene skal bli samlet inn og deretter må det velges ut personer fra målgruppen som skal delta i undersøkelsen (Johannessen et al., 2010). Ved å bruke intervju, er det viktig å tenke over spørsmålene en stiller for å få svar på det man ønsker å undersøke (Dalland, 2012). Det er både fordeler og ulemper ved å bruke intervju. Fordeler kan for eksempel være at man kan oppdage om en person misforstår det du spør om eller om det heleintervjuprosessen handler om, det å bruke visuelle hjelpemidler kan også være til hjelp. Ulempene kan være faktorer som tid og kostnader, og kjemien mellom intervjuer og informant kan bli negativ og dermed kan dette

føre til negative og upålitelige data som vil påvirke forskningsresultatet (Johannessen et al., 2010).

En annen viktig faktor som er verdt å merke seg er at i blant annet studiet til Bejerot et al. (2013) var det et stort antall flertall av kvinner i studiet enn menn. Hele 2161 deltakere var kvinner, mens bare 439 var menn. Også i studiet til Plenty et al (2014) var det klart flertall kvinner enn menn (498 kvinner og 97 menn). En årsak til nettopp dette flertallet av kvinner i forhold til menn kan være at deltakerne i disse studiene er valgt ut fra helsesektorer og deltakere som jobber innen helsesektorer. På grunn av at disse to studiene har betraktelig flere kvinnelige deltakere enn menn, så kan dette være med på å minske validiteten til dette studiet. Samtidig har det ikke vært noe krav i forhold til kjønn, men siden kvinner er bedre representert i studiene enn menn så kan det gi mer gyldige data blant kvinnene enn hos mennene.

5.2 Motoriske ferdigheter og mobbing

I de utvalgte artiklene viser undersøkelsene en sammenheng mellom svake motoriske ferdigheter og risikoen for å bli utsatt for mobbing. Artiklene viser at svake motoriske ferdigheter i barndommen kan ha en innflytelse mot det å bli mobbet. Også i studiet til Bejerot et al. (2011) ble det funnet en sammenheng mellom dårlige prestasjoner i kroppsøvingfaget og det å kunne være et offer for mobbing. Studiet viste også at med svake motoriske ferdigheter, økte dette risikoen for å bli mobbet. Det ble også diskutert at det er usannsynlig at det kan gå motsatt vei, nemlig at mobbing kan føre til svake motoriske ferdigheter. Om de svake motoriske ferdighetene er hovedgrunnen eller den utsløsende faktoren for å bli mobbet er heller usikkert, men det er ut ifra artiklene en faktor for å kunne bli mobbet. Det har også blitt observert en motsatt effekt. I studiet til Bejerot et al. (2013) ble det også funnet en sammenheng mellom det de definerte som gjennomsnittlige eller bedre enn gjennomsnittlige

motoriske ferdigheter og en mindre sjanse for å være et offer for mobbing. Det er også verdt å nevne at motoriske ferdigheter ble målt ut ifra motorisk smidighet, koordinasjon og ballferdigheter hos deltakerne. Deltakerne ble selv spurt om hvordan de ville beskrive sine ferdigheter ut ifra spørsmål med gradalternativer. Både i studiet til Bejerot et al. (2011) og Bejerot et al. (2013) ble motoriske ferdigheter målt ut ifra om deltakerne hadde god motorisk smidighet, koordinasjon og ballferdigheter. Disse definisjonen på motoriske ferdigheter valgte forskningsforfatterne å bruke og forholde seg til når de skulle måle deltakernes motoriske ferdigheter.

5.3 Motoriske ferdigheter og sosiale ferdigheter

I studiet til Bejerot et al. (2011) ble det sett med sannsynlighet at svake motoriske ferdigheter er knyttet til dårlige sosiale ferdigheter. Det ble sett på som at dårlige sosiale ferdigheter hos enkelte barn kunne oppfattes som rare, irriterende eller ubehagelige i øynene til andre barn. Dette ble også bekreftet fra de som hadde blitt mobbet i barndommen, ved at de hadde følt seg annerledes fra andre barn fordi de hadde vansker med å forstå dem. Bejerot og kolleger (2011) foreslo at subtile tegn på svake motoriske ferdigheter kan føre til og øke risikoen for å ha subtile tegn på dårlige sosiale ferdigheter. De mente at dette videre kunne øke risikoen for å bli mobbet. Dette blir støttet i studiet til Bejerot et al. (2013) hvor de ser på sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og sosiale ferdigheter. De mener at sosiale ferdigheter krever motoriske ferdigheter fordi sosiale interaksjoner innebærer finjusterte funksjoner i lillehjernen, som timing og når man skal ta seg inn i en samtale med andre for eksempel. Også Plenty og kolleger (2014) uttrykker lillehjernens funksjon. De sier også at lillehjernens region er den som styrer viktige fin-motoriske faktorer i sosiale sammenhenger som timing og ansiktsuttrykk, men styrer også grov og finmotoriske funksjoner. Ut ifra dette kan vi forstå som at lillehjernen er en nøkkelfaktor for at både de motoriske ferdighetene og de sosiale

ferdighetene kan være svake på samme tid. Men også for kroppsspråket har dette noe å si. De mener at når bevegelser er dårlig integrert eller når de motoriske bevegelsene ikke er nøyaktig innstilt til den sosiale situasjonen, så kan dette føre til at andre personer ser på denne personen som sosialt svak. Når en person blir sett på som vanskelig i en sosial situasjon, så kan dette igjen føre til at denne personen blir utestengt av andre og kan igjen bli et offer for mobbing. ADHD og ASD ble også undersøkt i denne sammenheng i studiet til Bejerot & Humble (2013), der sammenhengen mellom disse to diagnosene og svake sosiale ferdigheter er hyppig. De mener at på grunn av denne sammenhengen er barn med ADHD og ASD enda mer utsatt for å bli avvist sosialt på grunn av dette. Også i dette studiet blir lillehjernen nevnt som en viktig faktor for fin-motoriske ferdigheter og sosiale ferdigheter. Dermed er alle fire studiene enige at lillehjernens funksjon er viktig i denne sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og sosiale ferdigheter, og resultere i at når de motoriske ferdighetene er svake, kan dette også påvirke de sosiale ferdighetene, som igjen kan føre til at man blir sosialt utestengt av andre og blir offer for mobbing. Sosiale ferdigheter og sosial kompetanse er viktig å ha hos et menneske. Som Ogden (2015) også sier er at «Sosial kompetanse er grunnleggende hos menneske for å kunne være i kontakt og samhandling mellom hverandre, og dette er ofte noe vi ikke tenker over hva er eller hvordan fungerer». Også tanker, følelser og atferd for å kunne regulere oppmerksomhet, følelser og atferd for å nå mål som å etablere kontakt, utvikle vennskap og skape sosiale nettverk er viktige egenskaper (Ogden, 2015). Selv om dette ikke er hovedfokuset i problemstillingen, kan det være viktig å ha kunnskaper om andre faktorer som kan være med i samspillet til svake motoriske ferdigheter for å få en breiere forståelse av temaet. Å ha kunnskaper om dette er viktig i skolen. Disse ferdighetene må læres, og sosiale ferdigheter er viktige byggesteiner i sosial kompetanse (Ogden, 2015). Læring av sosiale ferdigheter skjer gjennom uformell observasjon og imitasjon, men også gjennom læringssituasjoner som er grundig strukturerte. I tillegg skal skolen og lærere ifølge Udir

(2012) ha fokus på fem dimensjoner innenfor sosial kompetanse som det har blitt gitt klare målsettinger og oppgaver som gjelder elevenes personlige og sosiale utvikling. Disse fem er empati, samarbeid, selvhevdelse, selvkontroll og ansvarlighet (Udir, 2012). Skolen har dermed en viktig oppgave for å skape og utvikle sosiale ferdigheter og sosial kompetanse.

5.4 Humoristiske stiler og Mobbing

I undersøkelsen til Plenty et al. (2014) ville de undersøke sammenhengen mellom fire forskjellige humoristiske stiler opp mot motoriske ferdigheter som igjen skulle ses opp mot mobbing. De fire humoristiske stilene var selvforsterkende, affiliative (kan forstås som en type humor som styrker relasjoner til andre på en positiv måte), selvødeleggende og aggressiv. Undersøkelsen viste at det var en sammenheng mellom selvforsterkende og affiliative humor og det å ha gode motoriske ferdigheter, mens høyere aggressiv humor og selvødeleggende humor ble assosiert med dårligere motoriske ferdigheter hos kvinner. Hos menn ble det ikke funnet noen signifikante sammenhenger mellom motoriske ferdigheter og de fire humoristiske stilene, men det var en trend for å ha gode motoriske ferdigheter og en aggressiv humor. Likt for begge kjønn var sammenhengen mellom lavere affiliative humor og større ødeleggende humor og det ha blitt mobbet. Det ble også funnet en sammenheng mellom svake motoriske ferdigheter og det å ha blitt mobbet. Dermed kunne de også i dette studiet konkludere og med henvisning fra tidlige forskning som indikerer at lillehjernen er hovedsenteret for de fin og grovmotoriske ferdighetene, vise at på grunn av sammenhengen mellom gode motoriske ferdigheter og de positive humoristiske stilene, er det en sammenheng mellom motoriske ferdigheter og sosiale ferdigheter. Også her ser vi at de understreker at lillehjernen styrer de fin og grovmotoriske ferdighetene, og hvis disse ferdighetene er svake, så kan dette resultere i svake sosiale ferdigheter. Dette kan igjen resultere i at man kan bli et

offer for mobbing på grunn av de svake motoriske ferdighetene og/eller de svake sosiale ferdighetene.

5.5 Forebygge mobbing

Det er ikke bare viktig å finne metoder og undersøkelser for å avdekke mobbing, men det blir også viktig å forebygge mobbing. Både studiet til Bejerot et al. (2011) og Bejerot et al. (2013) konkluderte med at det må brukes forebyggende programmer mot mobbingen av barn med svake motoriske ferdigheter. De konkluderte med at spesielle programmer i kroppsøvingfaget som er med på å identifisere barn med risikofaktorer for svake motoriske ferdigheter. Forebyggende programmer som identifiserer og styrker de barna med svake motoriske ferdigheter og som karakteriseres som klønete ville være et steg i riktig retning for å forebygge at barn utvikler følelsen av mindreverd og skam. Også individuelle og spesifikt motorisk ferdighetstrening nevner de som en mulig løsning på å bedre de motoriske ferdighetene. Det ville også muligens være viktig å fokusere på de som kan komme til å mobbe andre og forebygge at disse ikke utsetter andre for mobbing. Dette kan være like viktig å forebygge som de som kan være mer utsatt for mobbing. Kroppsøvingfaget kan dermed være en viktig bidragsyter for å forebygge mobbing mot barn med svake motoriske ferdigheter ved å bruke spesialiserte programmer eller øvelser i kroppsøvingstimene. De mener at å teste om slike tiltak fungerer ville være et steg i riktig retning. Akkurat denne konklusjonen og forslag på mulige måter å forebygge mobbing og bedre de motoriske ferdighetene blir støttet opp av Jagtøien & Hansen (2000) som også sier noe om å utvikle de motoriske ferdighetene. På grunn av at hjernen har stor motorisk fleksibilitet i oppveksten, kan det være forholdsvis lett å trene opp de grunnleggende bevegelsene, kroppsbevissthet og koordinative egenskaper (Jagtøien & Hansen, 2000). De sier videre at barn med forsinket motorisk utvikling vil ha et stort utbytte av sansemotorisk trening, og at dette kan resultere i at

bevegelsesferdighetene blir bedre, som igjen kan føre til framgang på andre utviklingsområder (Jagtøien & Hansen, 2000). Også Haga & Sigmundsson (2006) understreker hvor viktig fysisk aktivitet er for den motoriske utviklingen og utvikle motoriske ferdigheter. Uten et tilstrekkelig aktivitetsnivå er det ikke sikkert at barn tilegner seg tilstrekkelige motoriske ferdigheter for å mestre ulike bevegelsesoppgaver (Haga & Sigmundsson, 2006). Ut ifra dette kan vi forstå det som at hvis de motoriske ferdighetene får trening og riktig utvikling, så vil også kanskje de sosiale ferdighetene få en slik positiv utvikling. Videre ble det spesielt lagt merke til at det var lite fokus på å forebygge de barna som kunne bli potensielle mobbere og forebygging av disse. Det kunne være smart i skolen og fokusere på å forebygge eventuelle mobbere, slik at fokuset ikke bare blir på de svake barna som er utsatt for mobbing. Like viktig kan det være å lokalisere barn som kan utvikle seg til å bli potensielle for å forebygge mobbing i skolen på alle plan hos barn og unge.

5.6 Styrker og svakheter

Det som styrker denne studien, er at det kan virke som at det er gjort et mindretalls studier og forskning rundt sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og mobbing. På grunn av dette gjør det at denne studien blir en spesiell studie om noe som ikke har blitt forsket så mye på. Det er også en styrke at de utvalgte forskningsartiklene brukt i denne studien som har som fokus å se sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og mobbing. Det at de også har kommet frem til et mulig svar eller en konklusjon som omhandler motoriske ferdigheter opp mot mobbing er også med å styrke denne studien. Forskningsartiklene er også nye med tanke på at de er fra forholdsvis 2011-2014. Dette er med og styrker denne studien på grunn av at forskningsartiklene er fra nyere tid. Alle fire forskningene er også blitt foretatt i Sverige, og på grunn av at de er foregått i samme land kan dette være en styrke. Også i forhold til å komme frem til et resultat og en konklusjon. Også at forskeren Susanne Bejerot er med i alle

forskningsartiklene gjør at forskningsartiklene i studien gir større pålitelighet ved at hun er opptatt av nettopp dette med motoriske ferdigheter og mobbing. Det er også noen svakheter ved denne studien. På grunn av få artikler som omhandlet og som har undersøkt sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og mobbing i kroppsøvingstimene, ble det vanskelig å finne tilstrekkelig med forskningsartikler som kunne brukes i denne studien. De studiene og undersøkelsene som er funnet og brukt har alle sett på sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og mobbing, men der Bejerot og kolleger (2011) undersøker dette i form av ytelse i kroppsøvingstimene, undersøker Bejerot & Humble (2013) sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og mobbing og de med kun psykiatriske diagnoser som ADHD og ASD. På grunn av at de fleste artiklene ikke ser på denne sammenhengen i forhold til kroppsøving er dette en svakhet. Videre må det legges til at antall forskningsartikler som omhandler motoriske ferdigheter og mobbing i kroppsøving virker å være i et minimalt antall, og i dette tilfelle svært få. Dette fører til at forskningsartiklene i denne studien er både like ved at de tar for seg sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og mobbing som det er ute etter i denne studien, men samtidig på grunn av forskningsartiklenes forskjeller i hvordan resultatene er funnet og gjort rede for, kan dette være med å trekke ned påliteligheten i resultatene som er funnet og sammenlignet. Kun tre av fire artikler indikerer hvor mange av deltakerne i undersøkelsene som er menn og kvinner, og det er i tillegg en større andel kvinner enn menn som er med å kunne gi et mindre gyldig svar på undersøkelsene. Det at deltakerne i de fleste artiklene er voksne er også en svakhet når fokuset er på barn og unge i skolen. Samtidig spør undersøkelsene om de voksnes barndom. Det at de spør om barndommen er med å gi et lite styrkeløft, men dermed må man tilbake i tid for å få frem et resultat. Dette fører igjen til at forskningsartiklene kan gi resultater lenger tilbake i tid, og ikke fra nyere tid allikevel. Undersøkelsene er også i tillegg utført ved hjelp av spørreskjemaer og spørreundersøkelser som kan misforstås av deltakerne og dermed gi feilsvaring på

undersøkelsene. Samtidig er det brukt klare definisjoner i spørreundersøkelsen og det er også brukt svaralternativer med gradehetssvar som kan gjøre det lettere å svare for deltakerne i spørreundersøkelsene.

6.0 KONKLUSJON

Ut ifra denne litteraturstudien kan en se at svake motoriske ferdigheter kan gi økt risiko for å bli et offer for mobbing i og utenfor kroppsøvingstimene i skolen. Denne litteraturstudien er i tråd med tidligere forskning om sammenhengen mellom svake motoriske ferdigheter og om økt risiko for å bli et offer for mobbing. Det ble også registret at svake motoriske ferdigheter kan igjen føre til svake sosiale ferdigheter på grunn av deres styring og funksjonelle kontroll fra lillehjernen, og svake sosiale ferdigheter også kan øke risikoen for å bli et offer for mobbing. Dette kan være en viktig sammenheng som det er nødvendig å ha kunnskaper om for å kunne forstå konsekvensen av svake motoriske ferdigheter og for å forstå sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og mobbing. Barn med diagnosene ADHD og ASD kan også øke risikoen for å bli mobbet, på grunn av at disse diagnosene virker å ha svake motoriske ferdigheter som en tilleggsvanske.

Videre forskning vil være nødvendig for å se om sammenhengen mellom svake motoriske ferdigheter hos barn og om dette øker risikoen for å bli mobbet i kroppsøvingfaget, da det er forholdsvis lite forskning rundt kroppsøvingfaget. Det vil også være nødvendig å forske på lillehjernens funksjon i sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og sosiale ferdigheter og om disse er knyttet til hverandre. Det bør også testes ut om disse forebyggende eller utviklende programmene og øvelsene i kroppsøvingstimene kan ha en positiv effekt på barn med svake motoriske ferdigheter og om disse tiltakene gir en positiv utvikling og effekt på barn med svake motoriske ferdigheter. Også barn som kan utvikle seg til potensielle mobbere bør det forskes på, og hvordan dette kan forebygges på en effektiv måte. Det bør også forskes

på i ulike populasjoner og sammenligne mellom gutter og jenter for å få et bedre bilde av sammenhengen mellom motoriske ferdigheter og mobbing i begge kjønn.

Litteraturliste

- Axelsson, Å. (2012). Litteraturstudie. M. Granskär & B. Höglund-Nielsen (Red.), *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård*. (2. utg., s. 203-220). Studentlitteratur AB, Lund.
- Bejerot, S., Edgar, J., & Humble, M. (2010). Poor performance in physical education – a risk factor for bully victimization. A case-control study. *Acta Paediatrica*, 100(3), 413-419.
- Bejerot, S. & Humble, M. (2013). Childhood clumsiness and peer victimization: a case-control study of psychiatric patients. *BMC Psychiatry*. 13(68), 1-9
- Bejerot, S., Plenty, S., Humble, A., & Humble, M. (2013). Poor motor skills: A risk marker for bully victimization. 39(1), 453-461
- Brunland, O. A. & Eikbu, K. (1992). Tren opp motet! *Sosial ferdighetstrening som forebyggende metode i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Dalland, O. (2012). Metode og oppgaveskriving (5.utg). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.
- Haga, M. & Sigmundsson, H. (2006). Fysisk aktivitet i skolen. H. Sigmundsson & J E. Ingebrigtsen (Red.), *Idrettspedagogikk* (s. 13-21). Oslo: Universitetsforlaget.
- Haug, J. (1994). Sansemotorisk funksjon en forutsetning for læring. Emnehefte 1. Kongsvinger: Vennersberg skole.
- Healy, S. (2014). Preventing bullying in inclusive physical education. *Palaestra*, 28(2), 42-46.
- Jagtøien, G. L. & Hansen, K. (2000). *I bevegelse. Sansemotorikk. Leik. Observasjon*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag ASA.

Jesson, J. K., Matheson, L. & Lacey, F. M. (2011). *Doing your literature review: traditional and systematic techniques*. London: Sage.

Johannessen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2010). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (4. utg.). Oslo: Abstrakt forlag AS.

Kirk, D. (2010). *Physical Education Futures*. London: Routledge.

Ogden, T. (2015). *Sosial kompetanse og problematferd blant barn og unge*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Olweus, D. (1992). *Mobbing i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Ommundsen, Y. (2013). Fysisk-motorisk ferdighet gjennom kroppsøving – et viktig bidrag til elevens allmenndanning og læring i skolen, 97(2), 155-166.

Pedersen, A.V., Stalsberg, R. & Sigmundsson, H. (2006). Fysisk aktivitet, fysisk form og motoriske ferdigheter hos barn. J H. Størksen, R. Granbo, S. Kolsrud & H. Østerås (Red.), *Bevegelse-fysisk aktivitet-helse* (s. 139-150). Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.

Plenty, S., Bejerot, S. & Eriksson, K. (2014). Humor style and motor skills: Understanding vulnerability to bullying. 10(3), 480-491.

Roland, E. & Vaaland, G. (1996). *Mobbing i skolen: en lærerveiledning*. Oslo: Kirke- og utdannings- og forskningsdepartementet.

Sandsleth, G. (2007). *Mobbing: forstå, bekjempe og forebygge*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Utdanningsdirektoratet. (2012). *Læringsmiljø: Sosial Kompetanse*. Lokalisert på <http://www.udir.no/Laringsmiljo/Bedre-laringsmiljo/Elevrelasjoner/Sosial-kompetanse/>

Utdanningsdirektoratet. (2015). *Læreplanen i kroppsøving: Føremål*. Lokalisert på <http://www.udir.no/kl06/KRO1-04/Hele/Formaal>

Vanderbilt, D. & Augustyn, M. (2010). The effects of bullying. *Paediatrics and Child Health*, 20, 315-320.

Wang, J. & Ronald, I. (2012). Bullying among U.S. adolescents. *Prevention Researcher*, 19(3), 3-6.